

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, (Köztelek)
ü1161-ut 27. szám.
Levelekre csak beküldött postabélyeg ellenében válaszolunk.

Előfizetési felhívás!

Mai számunkkal egy hónapja küldjük díjtalanul lapunkat.

Azt hisszük, hogy t. olvasóinknak elég alkalmat nyújtottunk arra, hogy a lap irányát, szellemét megismerhessék, mely, ha tetszésüket megnyerte, úgy kérjük, tegyék lehetővé a lap további küldését a jövő számunkhoz mellékelt utalványlapok igénybevétele útján.

A «Köztelek» kiadóhivatala.

Pályázat.

A „Köztelek” szerkesztősége időközönként 100 frankot aranyban pályadíjjal tűz ki tisztán gyakorlati irányú cikkek megírására.

Az első ily 100 frankos pályázat e sorok útján hirdettetik, egy eredeti, gyakorlati irányú s a gazdasági állattenyésztés körébe tartozó cikkre.

A cikk tartalma a „Köztelek” alakja szerint 25—3 hasábra (200—240 sor) terjedhet s vonatkozhatik a ló-, szarvasmarha-, juh- és sertésenyésztés, takarmányozás, nevelés, idomítás, termékek értékesítése stb-re, a tárgy megválasztására tehát az íróknak az állattenyésztés legszölesebb körében adjuk meg a tért. A pályaműveket kérjük f. évi november hó 20-ig beküldeni a „Köztelek” szerkesztőségébe, mely a jelígis munkák elbírálásáról gondoskodik. A pályanyertes munka részére a 100 arany frankot rögtön kiutaljuk s a munka a szerkesztőség tulajdona.

A dícséretben részesült munkákat szintén átveszi a szerkesztőség és a „Köztelek”-ben eszközölt közzététel után rendes írói tiszteletdíjban részesíti. A használatlan munkákat felbontatlanul hagyott jelígis levélkével együtt megsemmisítjük.

Ha a cikk szövegéhez ábrák csatoltnak, mindenesetre jó ezeket teljes rajzban (fekete tus vagy jó fekete tinta) mellékelni a pályamunkákhoz, de lehet az ábrákról világos és érthető skizzetet is adni, mely esetben a szerkesztőség gondoskodik kidolgozásukról.

Felhívjuk íróink és gyakorlati gazda olvasóink figyelmét arra, hogy a jövőben gyakrabban ismétlődő pályázataink által a praktikus, a gyakorlati irányt óhajt-

juk meghonosítani gazdasági irodalmunkban és a gyakorlat embereit buzdítani arra, hogy röviden, mindenki által megérthetően leírva tegyék közzé nemes, gazdag tapasztalataikat.

Közlemények az orsz. magy. gazdasági egyesület köréből.

Az egyesület tagjaihoz!

Már egy ízben figyelmeztettük t. tagjainkat, hogy az egyesületi gyűlésekre, az eddig szokástól eltérőleg ezentúl meghívók nem küldetnek, hanem a gyűlés napját költségkímélés szempontjából az egyesület hivatalos közlönyében tesszük közzé.

Meghívó.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület irodalmi szakosztálya f. hó 27-én kedden d. u. 4 órakor gyűlést tart.

Főtárgyai:

1. A könyvkiadó vállalat jövő cyclusának tervezete.
2. Folyó ügyek.

Igazgató-választmányi gyűlés.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató választmánya 1891. évi október hó 19-én tartott ülést.

Jelen voltak: Elnök: gróf Desseuffy Aurél, dr. Darányi Ignátz, György Endre, Kostyán Ferencz, id. Luczenbacher Pál, Mádai Isidor, Perlaky Elek, Steiger Gyula, Nagy Dezső, dr. Schmidt József, Kodolányi Antal, Zichy Antal, Tuhay István, Miklós Ödön.

Az egyesület tiszviselői részéről: Forster Géza igazgató, Baranyay István és Paikert Alajos titkárok.

Elnök az ülést megnyitja s üdvözlö a nyári szünet után ülésre először egybegyűlt választmányi tagokat. Hogy a tagok ily kevés számban jelentek meg az ülesen, annak magyarázatát abban találja, hogy szokatlan volt a meghívási mód; az egyesület hivatalos lapjában a «Köztelek»-ben ugyan már egy héttel előbb közzé lett tve, azonban a tagok meg nem szokták meg a meghívásnak e módját s indítványozza, hogy legalább a fővárosban lakó tagok levelezőlapon hívatnának meg az ülésre.

Az igazgató-választmány ezen elnöki indítványt elfogadja s határozatba megy, hogy míg a tagok ez új meghívási módozatot megszokják, a fővárosban lakó tagok levelezőlapon is hívasanak meg az ülésre.

Több kisebb ügy elintézése után igazgató felolvassa jelentését az egyesület működéséről a nyári szünet alatt.

Tekintetes Választmány!

Az Országos Magyar Gazdasági egyesület folyó évi nyári működéséről a következőkben van szerencsém jelentésemet megtenni.

A folyó év tavaszán tartott állatkiállítás eredménye ugyan már be volt jelentve a tekintetes választmánynak, de annak akkor még végleges eredménye ismeretes nem lévén, van sze-

rencsém jelen alkalommal erre vonatkozólag be-terjeszteni, miszerint a tavasszal megtartott szarvasmarha-kiállításnak bevétele volt 10,705 frt 94¹/₂ kr. s kiadása 11,612 frt a többkiadás tehát 963 frt 05¹/₂ kr.

A lókiállításnál a bevétel 12,358 frt 89¹/₂ kr s a kiadás 15,436 frt 91 kr, tehát 3,277 frt 78¹/₂ kr a több kiadás. A két kiállítás eredményét összevetve 4243 frt 84 kr a két kiállítással járó összes hiány.

A folyó évben nagy számmal tartott kiállításokon következőleg vett részt az egyesület:

A prágai országos kiállításra a részvétellel több ízben felkértük tagjaink, de mindenkor csekély eredménnyel. Vegre sikerült augusztus hóban egy kiránduló társaságot összehozni és így az Országos Magyar Gazdasági egyesület 10 tagjával vett részt a kiállításon Baranyay István és Baross Károly titkárok vezetése alatt. A kiállítás tanulmányozásának eredménye az egyesület hivatalos lapjában lesz közzétéve és így az egyesület tagjainak rendelkezésére bocsátva.

A komáromi kiállítás megnyitására egyesületünk szintén több tagot kért fel, de azok az utolsó perczben meg nem jelenhetésüket bejelentették és így csak Baross Károly titkár vett abban részt.

A váci kiállítás bíráló bizottságában az egyesület egész tisztikara közreműködött.

A temesvári kiállítás megsemmisítésére már idő nem jutott, de azért az Országos Magyar Gazdasági egyesület annyiban hozzájárult, hogy Pirchner János tejjgazdasági felügyelő kérésére az egyesület pénztárából a tejjgazdasági szakosztály rendelkezésére álló és költségvetésileg megszavazott összegből 100 frankot aranyban a tejjtermék kiállítás díjazására folyósított; kérem ezen kiadásnak tudomásul vételét.

A zágrábi országos kiállítás megtekintését szintén tervebe vettük és jelentkezésre a tagok felhívtak; de miután három tagnál több nem jelentkezett, az együttes kirándulás terve eljuttatott.

A legutóbb megtartott budapesti gyümölcs-vásár és kiállítás jury-jében az egyesület igazgatója és Baranyay titkár vettek részt.

Az egyesület tisztikara és irodaszemélyzete az elmúlt nyáron legfőbb működését az egyesület hivatalos lapjának megindítási munkálataira fordította és sikerült is az előmunkálatokat annyira vinni, hogy szeptember 30-án a «Köztelek» első száma minden akadály nélkül meg is jelenhetett és miután ezen lap szerkesztése egyik titkár működését teljes mértékben igénybe veszi, nehogy a szakosztályok működése és a folyó ügyek elintézése fennakadást szenvedjen, f. évi június 19-én tartott választmányi ülés határozata folytán egy segédtitkári állomásra pályázat hirdettetett, azonban minden eredmény nélkül, mert a jelentkezők közül ez állás betöltésére választani senkit sem lehetett; utólagosan történt azután ezen állás betöltése Paikert Alajos által.

A műtrágya-szövetkezet útján nagymennyiségű műtrágya szállítást eszközöltük. Jövőben azonban, miután a «Magyar mezőgazdák szövetkezete» megalakult, ez irányban az egyesület működését nem szándékozik folytatni, hanem minden ily irányu megkeresést a «Magyar mezőgazdák szövetkezete» útján fogja eszközölni.

Nem csekély munkát igényelt a mezőgazdák szövetségének megalakításra czélzó intézkedések előkészítése is. melynek eredménye, hogy főlvévi október 15-én a **Magyar Mezőgazdák Szövetsége** ismétleg megalakult.

A nagydobozás kereskedelmi és földművelési miniszterünk felhívására a *szőlési és olasz* kereskedelmi szerződés tárgyalásán véleményes javaslatunk feltérjesztésként, szem előtt tartva megőzadásunk érdekeit.

Hasonlóképp több időt vet igénybe a *mezőgazdasági és az orvosi és állatorvosi* leltározása. A miniszterünk kiküldött *Balassa Árpád* magyar-országi akadémiai igazgató úgvan a leltározás eredményét s a felosztás mikénti észlelését a földművelési miniszterünkhöz feljuttatvák, de mindez ideig intézkedés nem kapunk arra nézve, hogy mely intézkedések lesznek a tárgyalt elvire.

Az egyesületek értékes vagyonát képezi *könyvtára*, mely azonban daczára annak, hogy éveken át nagy költség fordítottat annak rendezésére, midőn az egyet ügyvet átvevél, oly teljesen használhatatlan karban találjuk, miszerint annak rendezését az elnökség bejegyzésével ubol megkezdem és az a nyár folyamán nagy előhaladást úgy, hogy valószínűleg a tél folyamán teljes befejezést nyerend; különben az iránt az irodalmi szakosztály javaslatát közt fog a tek. választmány elhatározása ez ügyben kerényen.

Az egyesületi irodaszemélyzetének működését majdnem az egész nyár folyamán igénybevette az egyesületi *irattár rendezése és kielejtése* s örömmel jelentjük, hogy a talált tarték teljesen rendezve lett, legutóbbi évéig.

Továbbá nagy meretben igénybevette az egyesületi személyzetnek működését az *istvánfalvi földművelési és kertészlepköz-iskolának feloldása* illete a budapesti első egyetemhez jávára való átadásnak ügyét is. melynek eredménye megindán, de miután az egyet a szerződés aláírásával szentesítve nincs, végbejétezés nem mondható, de maris oly stádiumban van, hogy a legközelebbi őszen bemutatniuk a szerződést.

Alapos stádiumban van a *gróf. Károlyi Ágoston alapítvány* ügye is, melynek szintén sikerült az egyesület érdekeit érvényre emelni.

Szintén nagy tevékenységet fejtik ki az egyesület iródája az új *tapok ügyjébe* körül, mely működés eredményét a mai választmány ülés alatt szintén lesz szerepsének bemutatni.

Végül a folyó ügyek is elintézett nyertek, úgy, hogy ezek elintézésben semminem hátrálék nem mutatkozik. Itt tartjuk megemlítésre azt is, hogy a könyvtár rendezés czéljára a nagydobozás földművelési miniszterünktől segélyt kérünk, azonban fideszt hiányban nyomon segélyben a miniszterünk által nem részesítettünk.

Hasonlóképp feltérjük azon miniszterünktől lapunk anyagi támogatása érdekében, mely feliratunkra azonban még választ nem kapunk.

Ami keresést zárunk eme jelentésünkkel, miszerint a tekintetes választmány a jelentésünkben foglaltakat tudomásul venni és javaslatainkhoz hozzájárulni sziveskedjék.

A választmány az igazgatói jelentést helyeslőleg tudomásul veszi.

Budapest, 1891. október 24.

(A Black-rot. — A vessziforgalom. — Körtélek permetezése. — A hó szarazság. — Milyenek a vetések. — Biza tavasza. — A tintilgyorság és a Németszorgás és az Egyesült-Államok. — Útazás a kukoricaterületben. — A tözcsibir-ség reformja és az ország. mag. köz. egyesület. — Fővárosi választások.)

A hót eseményét az országos filloxera-bizottság néle képezi. Röviden tudatjuk eredményét mielő szűnkünk. Hát bejön a franciaország!

Tudjuk kellőleg mérlegelni a veszteséget, a mely a szőlőveszélybehozattal tilalom fenntartása esetén az ország legszobosz megőzadásági kultúráját fenyegette, de labta végre a bizottság ülésén a vessző-

behozatal ellen nemcsak a laknus szőlőbirtokosok, de az ország első hivattott szakértői köréből felhangzó tiltakozások, melyek legközvetlenebb hatnak közre arra, hogy a községben megnyugvást keltsenek a hozott határozat iránt; különkéntelmi is felkelti aggodásunkat, hogy a Black-rot behurcolásának rizikóját, köllőleg ellensúlyozza-e a vesszőbehozatal előnye!

Mi tisztelt urak, ama kétszeres desinifikáló eljárást nem tartjuk elég garantációnak, noha az ország elsőrendű szakértelményének erkölcsi felelősségével állunk szemben. Nem pedig azért, mert egy ember mindig tévedhet, de meg ki biztosít arról, hogy a megszédett vesszők között nem fog egy olyan, melyen a Black-rotot a desinfectió a vessző szőlővetésben is törlekteszi? S hol van az az ellenőrző közeg, kinek ott kün az ismeretlen külföldön olyan vesszőt is oda nem szempéznének a minden fogásban jártas francia kereskedők, melyen a Black-rot fellépet?

Videant consules!

A vessziforgalomban is az oly óhajta várt könnyítésnek inkább bonyolításoknak nevezhetők. Eddig már, a hogy úgy beletrótrórtunk a régi szabályzatba, most kezdhetjük előlről. Első sorban a megye határozó a vesszőbehozatal felett, ugyan mi ez elől? Hogy megengedje; mert az erdőlti megyék kivételével egykúntl sem akadatok, hogy tiltó határozatot hozzanak, mert nincs oly megye, melynek szőlőterületének legalább fele az alatt vagy immunis terület ne volna, ha még most kerülhet elől az, vajjon hogy haladjon előre az az oly sokszor hangzótított rekonstrukció sürgős munkája? Ha meg megenged a megye, alkalozhatik a község. Ugyan nem egyszerűbb lett volna e circulus vicibus helyett mindjárt a községnek adni a választás jogát, mely amgy is autonómiasában gyökerezik? Majd talán egy e-ztendő mulva erre is reájövünk. A miniszterünk felhívások kijelentése szerint az ország szőlőterületének közel 70% zár alatt van, a fennmaradt 30%-nak meg legalább 1/3-a immunis talaj. No azért a 10% szőlőterületért a rá a többi kezét szállítási igazolványokkal, miniszteri, megyei és községi zárlatokkal megkötni.

A peronoszpóra elleni közbizós védekezés kimondását a községrek bízták. Ad graecas celandas! Mert az csak ott mondható ki törvényhozásig kötelezőnek, a hol a filloxera még nem pusztult! Boldog Olaszország, boldog Svájc! Hát e szerint nek-ed még nem volna filloxerát!

A hosszú ősz kedvező a peronoszpóra által megtámadott szőlőre, mert a vessz megállt s a vesszők beérnek.

Annál többet szenvednek a szárazságtól az ősziek.

Nagy keservesen, kínlóadás, gép-s eszköztorréssal eső reményében elvetették volna ott, a hój s úgy, a hogy —

De bizony fontos a vetés s vézna az egyes pusztitány. Pusztitány a drótféreg, kékpajros szentitány az egér is, ha a nyári huzamos esőzöz szaporodásának elejét nem vessz. Előg szomorú már is a kilitás a jövőre. Meg is látszik a kedvezőtlen eljárás hatása a tóssón is. *Megy a buza felféll* lassan, de biztosan. — Az egész kontinens silány buza- és rozsterme folytan klómben az árak nagy csökkentése még akkor sem várható, ha egy kildő országos eső jóvő reményünk képét kedvezőre színezn.

A *buza tavaszra* e héten magasabb áron jégyezték a budapesti tóssón, mint az őszit. Kellő alkalom a gazdának határidőket kötni, feltéve persze, ha realis alappal, készlettel bír, mert hogy nem az őszit árák természetellenesen magasak, hanem a tavaszi jégyzések alacsonyok, megmutatja a jóvő.

A *vántárgyalások* befejeztettek s rövid idő múlva megnyílnak a határok. Ez azonban jelen gabonárainkunk mit sem változtat, a tóssá már előkésztült e körülmények.

Tőzseróvatunkban megemlékeztünk a *New-Yorkból* világgá eresztett hírről, mely szerint az *Egyesült-Államok és Németszorgás szerződésére* lép, mely az amerikai gabonának Németszorgásba vánmentés behozatalát biztosít, míg ellenben az Egyesült-Államok a német cukorra nem alkalozhat a jövő év január 1-én életbe lépő új magasabb vámtételt. E hir, habár több oldalról sőt félhivatalosan is megcziótták, ha nem is részleteiben, de lényegileg igaz. A német kormány csakugyan alkalozdik az Egyesült-Államokkal és legújában azt halljuk, hogy az amerikai gabonát, ha nem is vámentesen, de ugyanazon leszállított vámtétel mellett *fojnik Németszorgásba* bevetheti, a melyet a most létárgyaló *osztárk-magyar-német vámszerződés a mi gabonánknak biztosított*. Ha e hir való, akkor köszönjük az ily barátaságot; mit használ az új szerződés, mire voltak a koncepcziók, ha a mai viszonyok közt egyedül számba vehető konkurrensünk ugyanabban a kedvezményben részesül, mint mi? A németországi agrárok sem örülhetnek ez új szerződésnek, hisz a nekünk biztosított vámentésnyellen is minden lehető ellenállást kifejleszték, de ok legalább megnyerik a vámot a réven, mert cukorjuknak fogyasztási piacot biztosítanak, a mely piac a mi cukoriparunknak ugyszólván egészen bezárul. Csakugyan szükség volna kormánynyilatkozatra, mi ha nem is osztalja el teljesen agyvainkat, legalább azt tudjuk meg belőle, hogy hányadán vagynak. — Szomorú világot vet a mi parlamentáris viszonyainkra, de annál élesebb hat az közönyre, sőt mondhatni rézkéhiányra, a melyre közgazdasági érdekek a kövétel vezérérőhöz találnak. Napilapjaink alig emlékeztek meg e dolgról és az országgyűlésen senyalják a nagy politikát, de fontos anyagi érdekeinknek nem akad egyetlen egy szószóloja sem. Példát vehetünk az

amerikai földművelésügyi miniszterétől, — mint törődjünk az ország anyagi érdekeivel, — ki hogy az ország természetét minél jobban értékesítse, ugyszólván *„politikát* állótt be.

Sokat beszélnek a németországi lapok az ugynevezett *„Murphy-benyírás*” miatt a mely hivata van a jelenlegi magas gabonalyárt-árakat ellensúlyozni és az alsóbb osztályt olcsóbb és egészségesebb lánnyagvánt képezni. Ez a kenyér kukoricazás és rozliszt keverékből készül és állítólag e kerések sokkal kiadóbb, mint a tiszta rozliszt. Elnevezését *Murphy* nevű amerikaiótt veszi, ki, mint az amerikai földművelésügyi miniszter megbizottja, agense, csinál propagandát német intéző körökben e kenyérnek. De nem kell azt hinnünk, hogy a miniszter csupán humanitárius szempontok vezérlik, hogy olcsóbb kenyert juttasson a szegény népnek, hanem inkább kereskedelmi szempont, hogy az ideit rendkívül amerikai tengertermékek, mely bőségben minden eddigit messze meghalad, új fogyasztási piacot hódítson. Hiába, az amerikai mégis csak élelmesőbb a magyarnál, még ha miniszter is!

A *tőzdebróság* lapunkban szelölöztetett lapusa, úgy látszik, megtermi gyűmölésöt. Az ország magy. köz. egyesület tegnap választmányi ülésén, szömgye került a tóssá reformálásának eszméje, még pedig két irányban. Vagy a kereskedelmi tóssával kapcsolatban, vagy egy független gazdasági alkotásával. E két szempontból fogja a választmány által kiküldött bizottság javaslatát kidolgozni. A *kereskedelmi kamarák reformálás* eszméje foglalkoztatja amgy is a szakminiszteriumot, a legkedvezőbb alkalom tehát, régi óhajunk a mezőgazdasági érdekeképviselet megújulását és téren is érvényre juttatni.

Az oly rég vajdó fővárosi vásárcsarnok ügyét, mint értesülünk a főváros közgyűlése formahibák miatt visszautasította a tanácshoz, a mi annyit jelent, hogy várhatunk újra egy évet. Nem is hiszünk, hogy a főváros kezében létesüljön az ügy, el fog az aludni akkor is, ha újból felszárni kerül. Elvárjuk a földművelési minisztertől, hogy a megvalósulás stádiumáig újra a pium desideriumok sorába vetett tervet, erélyes kézzel vétefti fel újra s teljes befolyását érvényesíti a reánk meőzsgazdákra nézve oly fontos ügy érdekében. *R. Gy.*

Az Ásványi-féle arankaitő-gerebe.

Bizony elég buzogatót okoz a gazdának, midőn zöldelő heréje, lucernájait arankafoltok csúfítják. Az aranka ellen pedig semmi sem óv meg. Úgyan a vesztés is arankas, de legelőszór a szel buza el a magját vagy indját, mert az aranka, különösen hegyi vidékeken, a vad növényeket is pusztítja. Az aranka ellen eddig védekezünk, hogy a foltot kiegéttük, és mindezenre gyökérs gyönyörű, csak hogy a védelet nem folytatótt, mert egyszerű csak oda-junk, hogy heréstünk vagy lucernásunk felét kiegéttük s a táblát fel költantának.

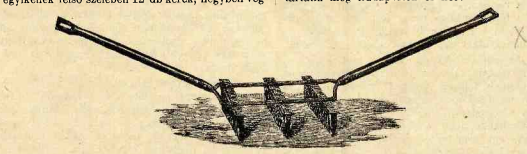
Bizonyval minden takarmánytermelő gazda megörül tehát az Ásványi-féle arankaitő-gereb-

lének, melyvel, mint a kísérletek bizonyítják, az aranka ellen sikerrel küzdhetünk a nekünk, hogy a foltot kiegéttük, a here vagy lucerna tehát újra kihajthat.

És alkalommal bemutatjuk, az eszköz rajzat az 1-50 és 2-ik ábrában, s rövid leírással adjuk szerkesztésnek.

Az arankaitő-gereblye három, egymástól 12 cm. távolságban álló kefes gereblye-forszorral áll, melyeket a fölötük végigtűző és köpökben végződők egykötés tarának helyzetükben. A köpök markolatok ásványihez hasonló fogantyúkkal bírnak és az egész készlet vezetésére szolgál.

Az egyes kefes gereblye-forszorok egyenként 38 cm. hosszú sávval állanak, melyek mind-egyének felső szélében 12 db kerek, hegyben vég-



1. ábra.

ződ fogon van 38 mm. távolságban beosztva, az első felezen pedig a forszor között azelőtróparmatok vannak kiefekötés módjára egy szál erős sodronnyal bekötve. Az egyes kefes gereblye-forszorok két-két erős szegzel vannak a már említett, fölötük végigtűző kötéshez megörésítve.

A vele való hánis a következő: Előbb az arankás fölötök le kell készíltetni s a megfáradott herét elhajtítani; aztan pedig a heretartót pár óráig eszleg fel nap hagyjuk száradni.

Ha ez megtörtén, az eszközt fogantyújánál fogva két egyen megfogja s a tarlon előre a hátra huzodja (2. ábra) oly hosszúságban, a meddig a folt terjed. E fel-és lefelé huzodást párszor

Kérdések a gyakorlat köréből.

18. k. Czelzerű-e a csöves tengeri darjók (Little Giant)? A használatnál jól bevezendő el, hogy esős időben is működésben lehessen a mellett úgy istáló, mint a magtár vagy görödtalpon ne aljion. Végül mennyit czelzerű naponta taralni, a napi szükségletet, nagyobb vagy kisebb volt?

19. k. Egy 600 holdas gazdaságban a „Jól jött” megterem a dohány, buza, sörpár, kukorica és takarmányra berona czelzerű az *ásványtér* a tablakat helyezni, nagyban vagy kisebbre 25—50, 100 holdas tablakra? *Dr. O. J.*

20. k. Kíül tudnánk meg, hogy a loomoolomb és csöplégek kezekül tanfolyama mikor tartatik meg Budapestben és hol? *R.*

16. f. A répa, illetőleg a répával czukortartalmát a polarizáló keszkű segítségével határozzuk meg. Ezen keszkűk azon elven alapul, hogy egy a czukortartalom keszkűt menő fenyűszor irányából annál jobban elhajlik, minél több cukor van az oldóban. A keszkűk közelebbi leírásának helyét itt nem adhatunk.

Megjegyzendő azonban, hogy a cukorra-erítés nemcsak a f. czukortartalmát, hanem a *„nem-cukor”* tartalmát is függés az *„cukor és nem-cukor”* közt fennálló arány, az ugynevezett tisztasági hányadosotól.

A répale - „nem-cukor”-tartalmát megtaláljuk, ha a saccharometer által talált szárazanyag-



2. ábra.

eszközökül, mi alatt az elődsnek a heretartóra csavarozódott szalaj elpusztulnak. Ekkep a heretartóf mint megfogásos s utana az új hajtszócs erőteljesen törnek elő.

Az első próbát az idén a helybeli kir. tanintézet gazdaságában egy aranka által erősen megérett lucernás talán eszközölték.

Be lett mutatva gazdaszám érdeklődőknek, hogy az eszköz munkája, mint annak eredménye is az alkalommal arról a gazdaságnaknak csak jót mondhatunk. Munkája megfelelő, tiszta, olcsó s azt hiszünk, az eszköz arra is utányos leendő. A már előbb egyszer az eszközzel hemmalkált területen arankát nem találunk. A gépet a magyar-óvári gépkerületi állomás is megfellelőnek tartja.

Kolozs-Morostor 1891. október.

Réti János.

tartalommal levonjuk a polarizáló által nyert czukortartalmát. A tisztasági hányados ezután a következő képlet alapján könnyen kiszámítható. $H = C - 100(C + NC) \cdot H$, a hányados, C a répale czukortartalma, NC a nem-cukor, $C + NC$ a saccharometer által talált szárazanyag-tartalom, azaz a cukor plusz *„nem-cukor”* mennyel nagyobb a répale czukortartalma, annál erősebb a répa.

20. f. A oomoolomb és csöplégekkezők tanfolyama éventén január elején az április közepeig tart. Beiratás 2 hetelt e kezdet előtt. Tandíj 5 firt s mintegy 7 firt a tananyagért. A megnyitásban az előadások 57 óráig tartanak, az illető munkadíjajait a munkában megkeveselt. Felvételi feltételek: erkölcsi bizonyítvány és beutótt 18-ik életév. A tanfolyam végeztével az állami ipariskolában, hol egyezmsindaz előadások is tartatnak, vizsgálat tartatik, melynek díja 5 firt.

